

Médeia: Euripides (5. st. př. n. l.)

Autor

- narodil se do bohaté rodiny
- starořecký dramatik, básník a filosof
- kritizoval současné socio-politické problémy v Athénách
- obě jeho ženy, které měl mu prý zahýbaly
- nebyl moc oblíbený u kritiky → vždy ho předběhl Sofokles
- nebyl přijímán společností (byl považován za Misanropa) → vyhledával ústraní: schovával se v jeskyni na Salamíně, kde psával své tragédie, ve kterých kritizoval Athéňany
- Ke konci života se odstěhoval do Makedonie na dvůr krále Archeláa
- Zemřel zajímavým způsobem → roztrhaly ho psy (údajně útok řízený z Athén), a proto nevydali jeho tělo do Athén a pohřbili ho v Makedonii
- napsal údajně 92 her, ze kterých se zachovalo 18 tragédií a 1 satyrské drama
- přelomové na jeho dílech bylo to, že v hlavních rolích byli ženy a otroci
- bohové v jeho hrách jednají mezi smrtelníky (ponižuje je)
- napsal i Elektru

Rozbor

- **literární druh:** epika
 - **literární forma:** drama
 - **žánr:** antická tragédie
 - **umělecký směr:**
 - **časoprostor:** Athény, antické Řecko
 - **kompoziční výstavba:** chronologická (jednota místa děje a času) nečlení se na dějství, na začátku je prolog, kde chůva Mediných dětí připomene příběh Médei a Iásona
1. Expozice: úvod do situace kolem Médei a zlatého rouna
 2. Kolize: Iáson pozná korintskou princeznu Glaukou
 3. Krize: Médeia to bere jako zradu
 4. Peripetie: Iáson se vymlouvá, že to dělá pro ní a pro jejich děti (aby měly dobré bydlo), Medeia se rozhoduje, jak a jestli se pomstí
 5. Tragedie: Médeia zabije Kreonta, Glaukou a své děti a ujede s Héliem
- **vypravěč:** jednotlivé postavy a poté sbor
 - **vyprávěcí způsoby** dialogy, monology
 - **typy promluv:**
 - **jazyk:** spisovný
 - **literárně-historický kontext:**
 - **motivy:** láska, žárlivost, pomsta, “feminismus”
 - **téma:** Médeia zradila svou rodinu a její manžel zradí jí → je v neřešitelné situaci
 - byl nařknut z toho, že zabíjí mýtus → težiště děje není zatížené bohy
 - tragédie končí božským zásahem (Deus ex machina), kde si ji odveze Helios na svém dračím spřežení
 - Paradoxní neřešitelná situace: Médeia původně zradí svou rodinu, aby pomohla Iásonovi a on poté podvede ji
 - Euripides chtěl v Iásonovi vykreslit Mysogina, kterým ho jeho kritici neustále nazývali
 - typický znak dle Aristotela → nelze rozlišit, kdo je antagonista a kdo je protagonista
 - Člověk se do příběhu musí vžít → mimesis
 - relativizace dobra a zla

Postavy

- Médeia: hrdá a impulzivní
- Iáson: myslí jen na sebe, typický mysogin

- Kreont: vedlejší postava
- Glaukou
- chór: uvádí příběh a nezasahuje do něj